

Klimaatbewust gedrag van huiseigenaren

Gemak, geld of normen?

Jantsje Mol

Instituut voor Milieuvraagstukken
Vrije Universiteit Amsterdam

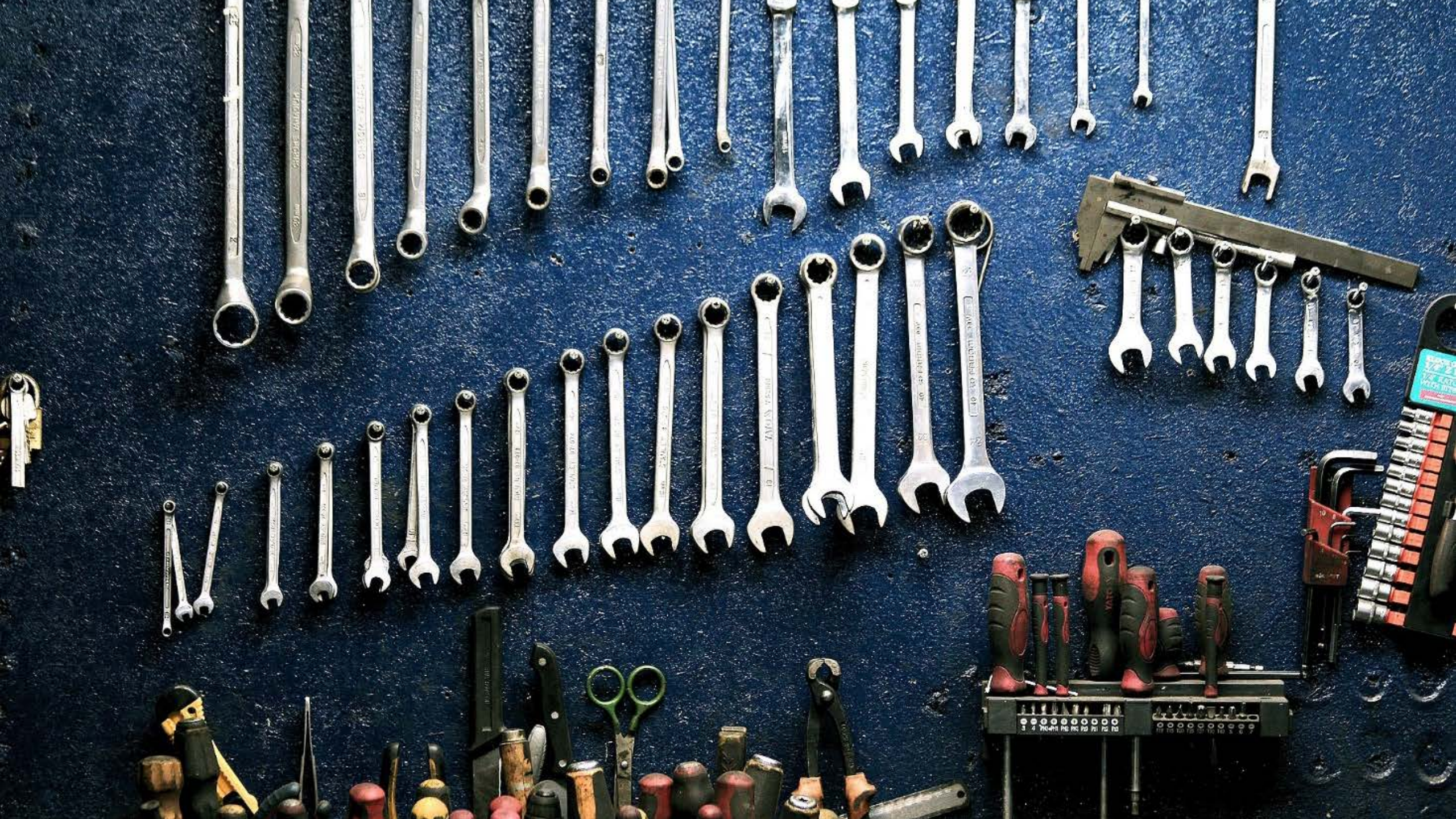
Ernst Haijink

Behavioural Insights Team
IenW

“Huseigenaren zijn deel van de oplossing!”

“Laten we iets doen met gedrag!”

Literatuur

Vragenlijsten

Lab
experiment

Artefactual
veldexperiment

Geframed
veldexperiment

Natuurlijk
veldexperiment
(RCT)

Natuurlijk
experiment

theorie / controle

praktijk / realiteit

Literatuur

Vragenlijsten

Lab
experiment

Artefactual
veldexperiment

Geframed
veldexperiment

Natuurlijk
veldexperiment
(RCT)

Natuurlijk
experiment

theorie / controle

praktijk / realiteit

Jantsje Mol

Instituut voor Milieuvraagstukken
Vrije Universiteit Amsterdam

Literatuur

Vragenlijsten

Lab
experiment

Artefactual
veldexperiment

Geframed
veldexperiment

Natuurlijk
veldexperiment
(RCT)

Natuurlijk
experiment

theorie / controle

praktijk / realiteit

Ernst Haijtkink

Behavioural Insights Team
IenW

Literatuur

Vragenlijsten

Lab
experiment

Artefactual
veldexperiment

Geframed
veldexperiment

Natuurlijk
veldexperiment
(RCT)

Natuurlijk
experiment

theorie / controle

praktijk / realiteit

Jantsje Mol

Instituut voor Milieuvraagstukken
Vrije Universiteit Amsterdam

Ernst Haijtinck

Behavioural Insights Team
IenW

LAB-EXPERIMENT MET HUISEIGENAREN

JANTSJE MOL . DAG VAN HET GEDRAG.
24 NOVEMBER 2020

www.jantsje.nl
[@jantsjemol](https://www.instagram.com/jantsjemol)

KLIMAATADAPTATIE: OVERSTROMINGEN

Klimaatadaptatie voor water:

- Waterwerken

KLIMAATADAPTATIE: OVERSTROMINGEN

Klimaatadaptatie voor water:

- Waterwerken
- Verzekeringen

KLIMAATADAPTATIE: OVERSTROMINGEN

Klimaatadaptatie voor water:

- Waterwerken
- Verzekeringen
- Schadebeperkende maatregelen door huiseigenaren

KLIMAATADAPTATIE: OVERSTROMINGEN

Klimaatadaptatie voor water:

- Waterwerken
- Verzekeringen
- **Schadebeperkende maatregelen door huiseigenaren**

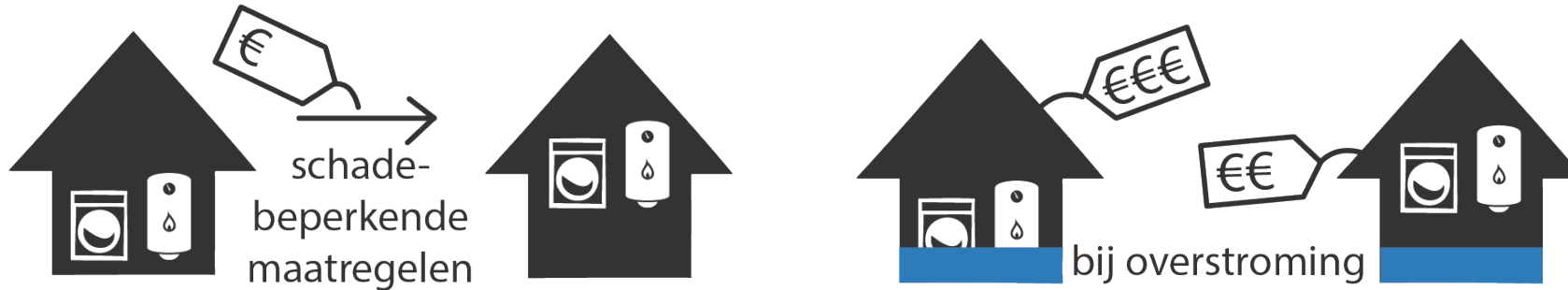

KLIMAATADAPTATIE: OVERSTROMINGEN

Klimaatadaptatie voor water:

- Waterwerken
- Verzekeringen
- Schadebeperkende maatregelen door huiseigenaren

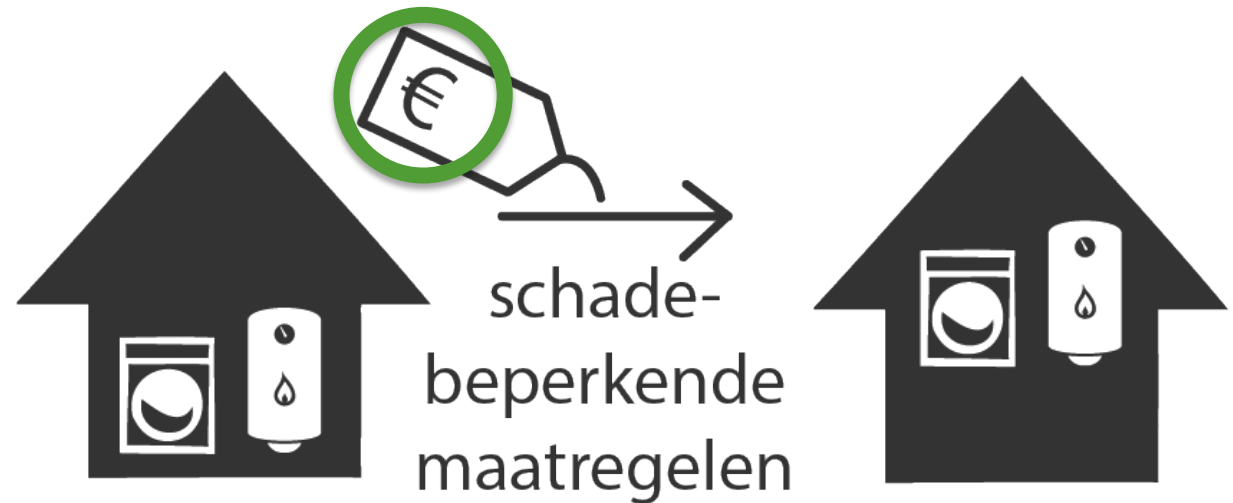
> Deze maatregelen zijn vaak **kosteneffectief** op lange termijn.

Factoren die een rol spelen in adaptatie

- > Effect van **verzekeringen**
  - Publiek
  - Privaat
- > Effect van **financiële prikkels**
  - Eigen risico
  - Premiekorting
  - Lening voor installatiekosten
- > **Risicoperceptie**
- > **Sociale normen**

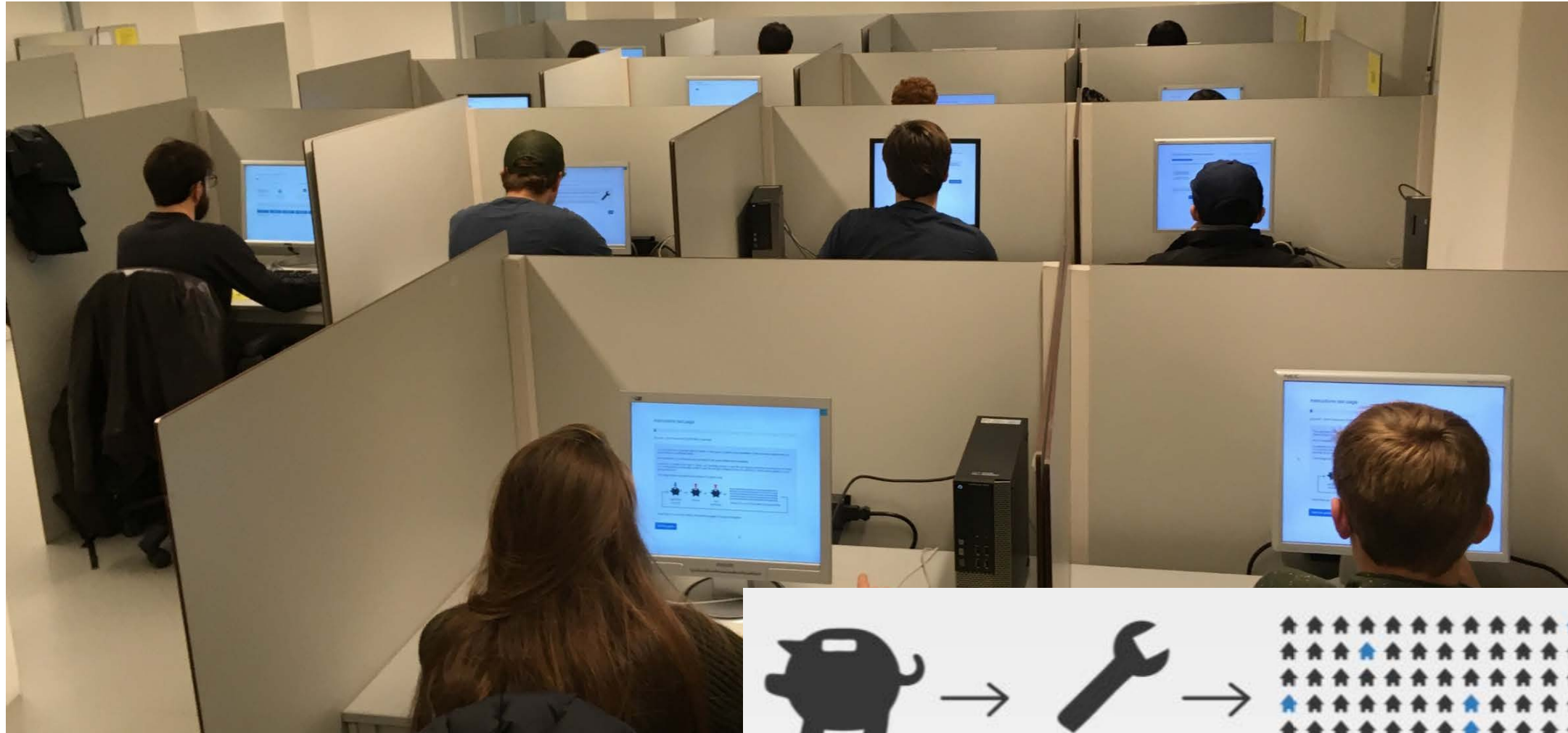

HOE METEN WE KLIMAATADAPTATIE

HOE METEN WE KLIMAATADAPTATIE (LAB)

inkomen

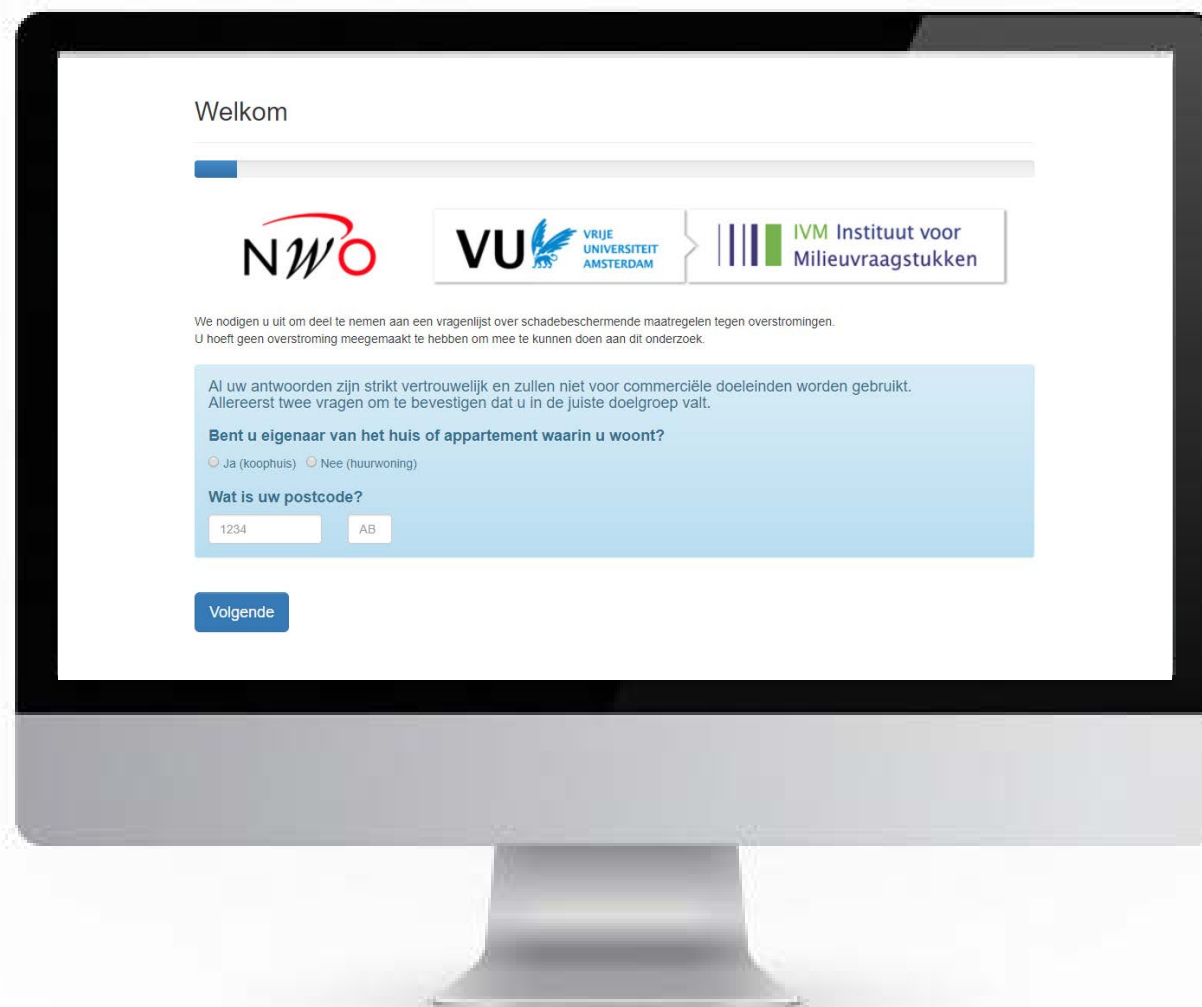

investering

als uw huis overstroomt, betaal schade

HOE METEN WE KLIMAATADAPTATIE (ONLINE)

Welkom

   IVM Instituut voor Milieuvraagstukken

We nodigen u uit om deel te nemen aan een vragenlijst over schadebeschermende maatregelen tegen overstromingen.
U hoeft geen overstroming meegemaakt te hebben om mee te kunnen doen aan dit onderzoek.

Al uw antwoorden zijn strikt vertrouwelijk en zullen niet voor commerciële doeleinden worden gebruikt.
Allereerst twee vragen om te bevestigen dat u in de juiste doelgroep valt.

Bent u eigenaar van het huis of appartement waarin u woont?

☐ Ja (koopwoning) ☐ Nee (huurwoning)

Wat is uw postcode?

[Volgende](#)

HOE METEN WE KLIMAATADAPTATIE

Investering

[open de instructies](#)[definitief scenario](#)

U bezit: uw huis en u heeft **65.000 ECU** op uw spaarrekening

Kans op een
overstroming is
1 procent per jaar

25 jaar
scenario

Schade **50.000 ECU**
bij een overstroming

Geen verzekering

Bij een overstroming betaalt u **alle schade**.

Hoeveel wilt u investeren om de schade van een overstroming te beperken?

 0 ECU

geen investering:
accepteer 50.000 ECU
schade

 1.000 ECU

verminder schade tot
45.242 ECU

 5.000 ECU

verminder schade tot
30.327 ECU

 10.000 ECU

verminder schade tot
18.394 ECU

 15.000 ECU

verminder schade tot
11.157 ECU

HOE METEN WE KLIMAATADAPTATIE

Overstromingen

[open de instructies](#)[definitief scenario](#)

U bezit: uw huis en u heeft **64.000 ECU** op uw spaarrekening

Uw huis is niet overstromd.

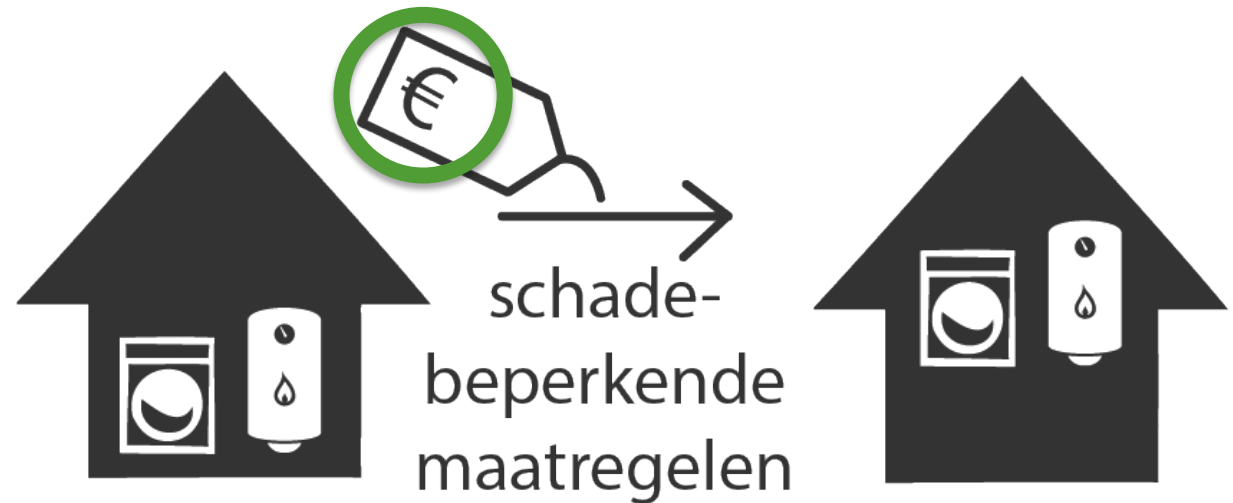

Hierboven ziet u 100 huizen afgebeeld. De huizen die in de afgelopen 25 jaar minstens eenmaal zijn overstromd, zijn aangegeven in het blauw. Omdat uw huis niet is overstromd, hoeft u niets te betalen om de schade te herstellen.

Factoren die een rol spelen in adaptatie

- > Effect van **verzekeringen**
  - Publiek
  - Privaat
- > Effect van **financiële prikkels**
  - Eigen risico
  - Premiekorting
  - Lening voor installatiekosten
- > **Risicoperceptie**
- > **Sociale normen**

Factoren die een rol spelen in adaptatie

> Effect van **verzekeringen**

- Publiek
- Privaat

Theorie: moreel risico

Experiment: geen probleem

> Effect van **financiële prikkels**

- Eigen risico
- Premiekorting
- Lening voor installatiekosten

95 procent
van schade
wordt vergoed

u betaalt
5 procent
eigen risico

U bent verzekerd tegen een overstroming

In ruil voor een premie van 384 ECU per jaar,
betaalt de verzekeraar 95% van uw schade.

Factoren die een rol spelen in adaptatie

- > Effect van **verzekeringen**
  - Publiek
  - Privaat
- > Effect van **financiële prikkels**
  - Eigen risico
  - Premiekorting
  - Lening voor installatiekosten
- > **Risicoperceptie**
- > **Sociale normen**

Theorie: groot effect

Experiment: klein, maar significant effect

 0 ECU	 1.000 ECU
de premie is 384 ECU / jaar	verlaag premie tot 335 ECU / jaar
niet investeren: ik accepteer 50.000 ECU aan schade	verminder schade tot 45.242 ECU

Factoren die een rol spelen in adaptatie

- > Effect van **verzekeringen**
  - Publiek
  - Privaat
- > Effect van **financiële prikkels**
  - Eigen risico
  - Premiekorting
  - Lening voor installatiekosten

- > **Risicoperceptie**
- > **Sociale normen**

Theorie: groot effect van kans
Experiment: klein effect van kans

Kans op een
overstroming is
1 procent per jaar

Factoren die een rol spelen in adaptatie

> Effect van verzekeringen

- Publiek

- I

	 0 ECU	 1.000 ECU	 5.000 ECU	 10.000 ECU	 15.000 ECU
> Effect	geen investering: accepteer 50.000 ECU schade	verminder schade tot 45.242 ECU	verminder schade tot 30.327 ECU	verminder schade tot 18.394 ECU	verminder schade tot 11.157 ECU
• I	70% van de huiseigenaren koos eerder voor schadebeperkende maatregelen.				
• I					
• I					

> Risicoperceptie

> Sociale normen

Theorie: norm-nudge werkt

Experiment: geen effect

Economisch **lab**experiment test gedrag en klimaatadaptatie

- > Geen moreel risico
- > Klein effect premiekorting
- > Geen effect sociale norm-nudge
- > Goed om eerst *lab/online* te testen, daarna pas *in het veld*
- > Toepassing verschillende rampen, maatregelen en prikkels
- > Software en code zijn gratis toegankelijk

